Geldrop-Mierlo

Memo

Aan	:	Commissie Samenleving
Van	:	College van Burgemeester en Wethouders
Datum	:	26 januari 2022
Cc	:	
Zaaknummer	:	93167
Onderwerp	:	Integraal accommodatiebeleid Mierlo inclusief toetscriteria accommodatiebeleid

Memo:

Beste leden van de commissie Samenleving,

In de beeldvormende commissievergadering van 15 februari 2022 wordt het rapport integraal accommodatiebeleid Mierlo inclusief toetscriteria besproken. Dit rapport geeft inzicht in de bevindingen en de denkrichtingen voor beleid om te komen tot een integraal accommodatiebeleid Geldrop-Mierlo.

In deze memo willen wij u meenemen in de concrete uitvoering van het onderzoek door PentaRho en willen wij de in het rapport genoemde denkrichtingen aan u ter goedkeuring voorleggen.

Uitvoering onderzoek
Op 3 november 2020 heeft het college opdracht gegeven voor het opstellen van een integraal accommodatiebeleid. De aanleiding hiervoor was een behoefte vanuit maatschappelijke partners en gemeente nar een toekomstbestendig model waarbinnen voorzieningen gehuisvest kunnen worden in accommodaties op het gebied van welzijn, sport, cultuur en onderwijs.

Hier opvolgend heeft PentaRho in februari 2021 de opdracht gekregen om in nauwe samenwerking met adviesbureau Spectrum, behoefteonderzoek te doen in de kern Mierlo en op basis hiervan uitgangspunten te formuleren voor nieuw accommodatiebeleid. Aan deze opdracht ligt de startnotitie accommodatiebeleid kern Mierlo inclusief Kerkenvisie ten grondslag. Naast de startnotitie worden in dit onderzoek ook de bevindingen uit het PON rapport, dat in 2019 op initiatief van Burgerinitiatief Natuurlijk Goed Mierlo is uitgevoerd meegenomen en de belangrijkste elementen uit de strategische visie op het sociaal domein (gemeente Geldrop-Mierlo 2019).

Daarnaast heeft de raad op 21 juni 2021 het onderstaande geamendeerde voorstel aangenomen. Dit voorstel is door PentaRho, zo ver mogelijk, meegenomen in het behoefteonderzoek.

In het kader van het accommodatiebeleid (2022 – 2025) het volgende in de begroting 2022 mee te nemen:

1. Het opstellen van een accommodatiebeleid inclusief een uitvoeringsplan en -agenda. Dit plan dient onder andere het volgende bevatten:
    a. Welke accommodaties zijn eigendom van de gemeente en welke accommodaties zijn in eigendom van verenigingen, stichtingen, etc.
    b. Welke criteria hanteert de gemeente om accommodaties te sluiten en op basis van deze criteria, welke accommodaties worden wanneer in de periode 2022 –

2025 gesloten;
c. Wat wordt de herbestemming van deze gesloten locaties;
d. Accommodaties die in eigendom zijn van gemeente, welke criteria hanteert deze gemeente om deze te ondersteunen op het gebied van renovatie, verduurzaming, nieuwbouw, etc.;
e. Op basis van deze criteria, welke accommodaties worden in de periode 2022 – 2025 ondersteund door de gemeente; Per accommodatie aangegeven wanneer gepland;
f. Hoeveel budget heeft de gemeente per accommodatie gereserveerd om deze ondersteuning te bieden;
g. Accommodaties die in eigendom zijn van verenigingen en stichtingen, welke criteria hanteert de gemeente om deze **toch mogelijk** te ondersteunen op het gebied van renovatie, verduurzaming, nieuwbouw;
h. Op basis van deze criteria, welke accommodaties worden in de periode 2022 – 2025 **toch mogelijk** ondersteund door de gemeente; Per accommodatie aangegeven wanneer gepland.

Al lange tijd bestaat de wens om het beleid rondom accommodaties meer toekomstbestendig te maken. Vanwege de complexiteit op dit onderwerp laat de voortgang te wensen over. Dit kost nu, maar op termijn zeker, onnodig veel geld. De wensen en behoeften vanuit de verenigingen en de gebouwenbeheerders zijn al meermaals onderzocht, maar zonder hier verder iets mee te doen. Op dit moment loopt een onderzoek naar accommodaties in Mierlo. Volgens indieners is nu het moment gekomen om tot actie over te gaan. Langer wachten laat de kosten van onderhoud en exploitatie verder oplopen, terwijl het de vraag is of het behoud van alle accommodaties wel nodig is binnen een toekomstbestendig beleid. Daarnaast is behoefte aan een toetsingskader waar toekomstige projecten aan getoetst kunnen worden (denk hierbij aan investeringen bij Hockeyclub Mierlo).

Op dit onderwerp gaan we voor resultaat, minder voor proces, beleid en onderzoek!

Om te komen tot uitgangspunten voor een toekomstbestendig accommodatiebeleid heeft PentaRho voor de uitvoering de volgende stappen gezet:

- **Participatietraject:**

Een belangrijk middel bij dit onderzoek is het participatietraject geweest. Samen met een kerngroep bestaande uit sleutelfiguren uit Mierlo en ambtenaren heeft PentaRho dit traject vormgegeven. Concreet is aan de bewoners van Mierlo inbreng gevraagd op de thema's ontmoeten, de rol die de huidige accommodaties daarin spelen en de toekomstige behoefte aan aanpassingen. Dat is gedaan middels digitale enquêtes, fysieke posters met vragen en persoonlijke gesprekken. Daarnaast zijn bij de belangrijkste sociaal-maatschappelijke voorzieningen informatieborden met QR-codes en posters geplaatst. Inwoners konden hun mening, zowel digitaal als fysiek bij de locaties middels de poster (met stickers) delen. Ook zijn inwoners actief bevraagd, want Spectrum was op de weekmarkt van 9 september 2021 en op 12 september 2021 tijdens het Monumentenfestival en de kermis aanwezig.

- **Voorzieningenplanning**

In de periode van maart 2021 tot en met september 2021 heeft PentaRho voor relevante gebouwen een schouw uitgevoerd en hebben ze interviews gehouden met relevante gesprekspartners, zoals bestuurders van stichtingen, beheerders van gebouwen, ambtelijke betrokkenen en vertegenwoordigers van diverse welzijnsinstellingen.

- **Deskresearch**

De documenten Startnotitie ‘Opzet accommodatiebeleid gemeente Geldrop-Mierlo, de strategische visie ‘Persoonlijk, dichtbij en verbonden en het PON-rapport zijn meegenomen in de analyse en aanpak van het onderzoek. Tevens is er bij de beheerders en de gemeente feitelijke informatie opgehaald over de gebouwen, de programmering, beheer en financiële situatie.

- **Toetscriteria accommodatiebeleid**

PentaRho heeft ook toetscriteria accommodatiebeleid opgesteld. Deze toetscriteria zijn toegepast op de accommodaties in Mierlo en verwerkt in de paspoorten van de accommodaties

Resultaat bevindingen en denkrichtingen voor beleid
In maart 2021 is PentaRho gestart met het behoefteonderzoek in de kern Mierlo, waarbij PentaRho de opdracht heeft uitgesplitst in drie onderzoeksvragen:

1) Wat vinden bewoners belangrijk voor ontmoeting en welke locaties en accommodaties passen bij die behoefte?
2) Welke accommodaties zijn er, met welk potentieel en wat is de toekomstige vraag?
3) Welke organisatorische beleidskaders zijn dan relevant? Denk aan te bereiken doelen, organisatiestructuur, financiën, ambtelijke organisatie.

Op basis van bovengenoemde stappen zijn per onderzoeksvraag de bevindingen in beeld gebracht en de denkrichtingen voor beleid geformuleerd. Daarnaast is er voor elke accommodatie een (gebouwen) paspoort opgesteld.

1) Wat vinden bewoners belangrijk voor ontmoeting en welke locaties en accommodaties passen bij die behoefte?

Bevindingen
• De buitenruimte is een belangrijke en gewaardeerde plek voor ontmoeting en het ervaren van saamhorigheid. Het centrum waar mensen winkelen, de festiviteiten en evenementen en de plekken buiten (speeltuintje, skatepark, bankjes, jeu de boules baan, plekken om te sporten). Daar komen mensen met elkaar in aanraking komen en wordt de sociale cohesie bevorderd.
• Er zijn genoeg verengingen en locaties die de sociale cohesie en ontmoeting bevorderen, maar je moet wel zelf het initiatief nemen om hieraan mee te doen. Inwoners erkennen dat voor mensen die dit moeilijk vinden of liever op een andere manier verbinding leggen, het lastig wordt om aansluiting te vinden.
• Er is weinig draagvlak voor één (nieuwe) centrale ontmoetingsplek en bewoners noemen daar vier redenen voor: men ziet het nut niet, zonde van het geld, het tast de eigenheid van huidige locaties aan en het is geen logische oplossing gezien het huidige aanbod. Het gaat niet om meer ruimte maar om het beter benutten van ruimte voor ontmoeting.
• Er is wel draagvlak voor meer samenwerking op bedrijfsvoering en bestuursniveau.
• Zet in op meer ontmoeting door: faciliteren van verenigingen, waarderen van vrijwilligers, ruimte bieden aan incidentele initiatieven, integrale programmering en begeleiding voor kwetsbare groepen, ouderen en jongeren.

Denkrichtingen voor beleid
1. Breng samenhang aan door organisatorisch en beleidsmatig vanuit één visie en één centraal punt te regisseren, coördineren en faciliteren.
2. Honoreer de behoefte van bewoners om te investeren in het sociale kapitaal. Dus inzetten op een actief verenigingsleven, vrijwilligersbeleid, integrale programmering en begeleiding voor specifieke groepen.
3. Investeer in laagdrempelige ontmoeting in de buitenlucht, variërend van festiviteiten op het Molenplein tot aantrekkelijke inrichting van de buitenruimte. Een groen lint van wandel- en fietspaden, beweeg- en speeltuinen verbindt de accommodaties met elkaar en bevordert ontmoeten.
4.Er is ruimte voor meer ontmoetingsmogelijkheden, variërend van fysiek (meer horeca / terrassen) tot digitale ontmoeting.

2) Welke accommodaties zijn er, met welk potentieel en wat is de toekomstige vraag?

Geldrop-Mierlo

Memo

Bevindingen
• De accommodaties liggen verspreid en verschillen in sfeer en functie, bewoners waarderen die eigenheid. ’t Saam, d’n Intheek en ’t Patronaat zijn de meest kansrijke accommodaties. Het Loesje mag gesloopt worden.
• Voorlopig bieden de beschikbare locaties voldoende vierkante meters. Ruimtes staan regelmatig leeg en worden dan commercieel verhuurd. Financieel van belang om de exploitatie dekkend te krijgen, maar het voegt geen maatschappelijke waarde toe.
• De programmering voorziet niet evenredig in de behoeften van doelgroepen. Er is voldoende aanbod voor senioren, maar voor jongeren (10 t/m 20 jaar) zijn er weinig plekken voor ontmoeting.
• D’n Intheek waar de bibliotheek in is gehuisvest, ligt op een mooie groene locatie maar mist levendigheid (bruis).
• Inwoners zien ’t Saam als dé laagdrempelige ontmoetingsplek van Mierlo. Daarnaast worden geen andere plekken genoemd waar je (laagdrempelig) een kopje koffie kunt drinken. Er is meer nodig voor kwetsbare inwoners.

Denkrichtingen voor beleid
5. Ga niet voor één (nieuw) multifunctioneel gebouw, maar voor multifunctioneler gebruik van de kansrijke locaties (te weten omgeving ’t Saam/D’n Intheek en omgeving ’t Patronaat).
6. Centreer wèl de regie over beheer, organisatie en programmering op één plek.
7. Overweeg om de jongeren een eigen plek te geven. D’n Intheek heeft potentieel om hierin te voorzien. De combinatie van de ligging in het park (met buitensportmogelijkheden), nabij het centrum (achter de molen waar jongeren al graag samenkomen) en de aanwezigheid van de bibliotheek en ’t Saam vormen een mooie combinatie. Zo wordt een gebied gecreëerd waar ‘ontmoeten en ontwikkelen’ centraal staan. Het samenbrengen van verschillende doelgroepen biedt ook kansen voor de doorontwikkeling van ’t Saam. En voor de bibliotheek die haar bakens verzet van collectie naar connectie.
8. Pak de regie op accommodatiebeleid en kijk integraal naar de vraagstukken die er liggen. Het door ontwikkelen van de ontmoetingsfunctie bij ’t Patronaat vraagt om verbinding met de kerken- en omgevingsvisie. Parallel aan het onderzoek naar accommodatiebeleid is er een Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor de scholen opgesteld. Dit moet in samenhang met elkaar worden bekeken zodat er een visie voor de langere termijn ontstaat.
9. Accommodaties die geen eigendom zijn van de gemeente vragen op termijn om aanzienlijke investeringen op het gebied van duurzaamheid en technische installaties. Dit kan voor verenigingen (bijvoorbeeld door een teruglopend ledenbestand) een onbetaalbare opgave worden. Anticipeer daar als gemeente op door intensieve samenwerking tussen accommodaties te bevorderen. Stel een beheerplan op en een visie op maatschappelijk accommodatiebeleid.
10. Ontmoetingsplekken die een bijdrage leveren aan de visie op het sociaal domein kunnen in aanmerking komen voor een horeca-vergunning. De horeca is ondersteunend aan de doelstellingen en de exploitatie van het maatschappelijk vastgoed. Maatschappelijke horeca met een prijsbeleid voor minima wordt gestimuleerd.
11. Er is meer nodig voor kwetsbare inwoners. Investeer en stimuleer extra ondersteuning voor deze groep.
12. Concentreer de sociaal-maatschappelijke activiteiten. Hierdoor wordt het voor inwoners duidelijk waar ze naar toe kunnen, het bevordert samenwerking en draagt bij aan het ontmoeten in diversiteit.

Wij stellen 2 centrale ontmoetingslocaties voor:
1. De omgeving van ’t Patronaat waar ‘cultuur en ontmoeten’ centraal komt te staan.
2. Het gebied rondom D’n Intheek, ’t Saam en het park met als thema “Ontwikkelen en ontmoeten”.

13. Het aanwijzen van twee ontwikkelgebieden doet recht aan het behouden van laagdrempelige en kleinschalige ontmoetingsplekken voor de jeugd en kwetsbare inwoners.
14. De omgeving van ’t Patronaat biedt kansen om het ontmoeten nog meer te faciliteren. De kerk heeft van oudsher een ontmoetingsfunctie. Het plein eromheen leent zich voor activiteiten en het realiseren van een terras. Maak daar verbinding met de voorzieningen die er al zijn.

15. Een denkrichting is om de bibliotheek op termijn te huisvesten in ’t Patronaat. Hierdoor ontstaat er meer samenhang in de programmering (lezingen, films, activiteiten). En wordt een mix aan doelgroepen die elkaar treffen gerealiseerd.

3) Welke organisatorische beleidskaders zijn dan relevant? Denk aan te bereiken doelen, organisatiestructuur, financiën, ambtelijke organisatie.

Bevindingen
• Er zijn relatief veel organisaties actief die los van elkaar activiteiten organiseren en gebouwen beheren. Daarbij valt een aantal punten op:
- er is geen professionele programmering;
- er is weinig samenwerking, ieder gaat voor z’n eigen boekhouding en doelen;
- aansturing vanuit de gemeente concentreert zich op de financiële kant, er zijn weinig tot geen sociaal-maatschappelijke doelen;
- de sportaccommodaties hebben onevenredig veel middelen in vergelijking met sociaal-maatschappelijke(vrijwilligers)organisaties.
• Binnen de gemeente Geldrop-Mierlo is er geen afdeling of dienst verantwoordelijk voor de samenhang tussen programmering van sociaal-maatschappelijke activiteiten, accommodatiebeleid en subsidiebeleid.

Denkrichtingen voor beleid
16. Ontwikkel één visie op accommodaties voor de gemeente Geldrop-Mierlo.
17. Centreer de regie over beheer, organisatie en programmering op één plek. Daar is wél draagvlak voor. Door op bedrijfsvoering niveau zaken te gaan koppelen én door het aanstellen van een coördinator wordt aanbod beter gebundeld, samenwerking gestimuleerd en nieuw aanbod ontwikkelt samen met vrijwilligers/inwoners.
18. Pak regie als gemeente en investeer in programmeren voor maatschappelijke en culturele opgaven.
Bijvoorbeeld door het aanstellen van een programma-coördinator die locatie en organisatie overstijgend werkt. Activiteiten en bruis ontstaan niet vanzelf. Een goede en actieve programmering is een succesfactor voor ontmoetingsplekken.
19. Commerciële verhuur mag niet ten koste gaan van de primair sociaal-maatschappelijke functie van
maatschappelijk vastgoed.
20. Kijk naar de geldstromen rondom maatschappelijk vastgoed. Breng de doelmatigheid en doeltreffendheid van subsidies in kaart. Een gedetailleerd beeld over het beheer, geldstromen en het (potentieel) maatschappelijk rendement is wenselijk. Hiermee ontstaat inzicht of de juiste maatschappelijke effecten worden bereikt.
21. In de visie op het sociaal domein wordt ingezet op hulp en zorg dichtbij. Vertaald naar het accommodatiebeleid is het wenselijk om voor de ontmoetingsplekken een professionele gastheer of -vrouw aan te trekken. Om inwoners binnen te halen, waar nodig door te verwijzen en om contactpersoon te zijn voor welzijn/wijkteams. Deze functie is er zowel voor de kwetsbare inwoners, als voor de inwoners die zich actief willen inzetten (vrijwilligers), zichzelf willen ontwikkelen of gewoon gezellig een kopje koffie willen drinken.
22. Ontwikkel in fasen om het einddoel, een veerkrachtige samenleving (PON), te bereiken. De geformuleerde uitgangspunten bieden een handvat om de komende 10 jaar met het huidige maatschappelijk vastgoed toe te werken naar dat einddoel.
• Ter illustratie de ontwikkelfasen voor de omgeving van ’t Patronaat:
1. Een goede programmering (ook voor culturele activiteiten).
2. Betrek de kerk bij de activiteiten.
3. Centrale regie op beheer, organisatie en programmering.
4. Vergunning voor horeca en het realiseren van een terras.
5. Meer maatschappelijke horeca met prijsbeleid voor minima.
6. Als dit succesvol is, kan in de toekomst worden overwogen om het witte huis en de oude school te bij de doorontwikkeling van ’t Patronaat naar een Kulturhus. Het gebouw kan bijvoorbeeld worden uitgebreid met een bibliotheekfunctie en een grote multifunctionele (theater)zaal.

Geldrop-Mierlo

Memo

Bijlagen:
1. Integraal accommodatiebeleid Mierlo
2. Toetscriteria Accommodatiebeleid